

ĀRVALSTU

ĀRVALSTU INVESTORU VIEDOKĻI PAR
INVESTĪCIJU KLIMATA ATTĪSTĪBU LATVIJĀ:
COVID-19 PANDĒMIJAS IETEKME

INVESTĪCIJU VIDES

INDEKSS

2020

FICIL

SSE RIGA

SATURS

4	Priekšvārds
6	Ārvalstu kapitāla uzņēmumu īpatsvars Latvijā
7	Ārvalstu tiešo investīciju plūsma
8	Ievads
9	2020.gada FICIL Ārvalstu investīciju vides indeksa pētījuma fokuss
10	Galvenie rezultāti:
12	◉ Investīciju klimata pievilcība Latvijā
14	◉ Centieni uzlabot investīciju klimatu
16	◉ Izaicinājumi, ar kuriem investori saskārušies 2020.gadā
19	◉ Uzņēmumu apgrozījuma, peļņas un darbinieku skaita izmaiņas
20	◉ ES fondu līdzekļu ieguldījumu jomas
	• Digitalizācija
	• Cilvēkkapitāls
	• Zaļā Ekonomika
24	FICIL Ārvalstu investīciju vides indekss 2015-2020
26	Turpmākie investīciju plāni
30	Premjerministra kungs, Jums ir pienākusi vēstule!
32	Uzņēmumi, kas piedalījās pētījumā

PAR AUTORU

Profesors **Arnis Sauka** ir Rīgas Ekonomikas augstskolas (SSE Riga) Ilgtspējīga biznesa centra direktors un NVO "BASE" - business pret ēnu ekonomiku, valdes loceklis. Arnis ir ieguvis doktora grādu Zīgenes Universitātē (Vācija) un ir pasniedzis vieslekcijas Jenčēpingas Starptautiskajā biznesa skolā (Zviedrija) un Londonas Universitātes koledžā (Apvienotā Karaliste).

Viņa akadēmisko pētījumu rezultāti ir publicēti tādos izdevumos kā *Strategic Entrepreneurship Journal*, *Journal of Business Ethics*, *International Small Business Journal*, *Journal of Comparative Economics*, kā arī grāmatās, kuras izdevuši *Springer*, *Routledge*, *Edward Elgar*, *IGI Global*, *Blackwell* un *Peter Lang*. Arnis ir iesaistīts lietišķajos pētījumos, tostarp pētījumos, kurus pasūtījuši OECD, Eurofound un dažādas bankas, nozares apvienības un NVO. Viņš ir Ēnu ekonomikas indeksa Baltijas valstīs līdzautors.

PRIEKŠVārds

2020. gads vēl ilgi mums visiem būs kā robežšķirtne starp: pirms un pēc. Kad un vai atgriezīsimies “vecajā dzīvē”, uzzināsim ne ātrāk kā 2021. gada otrajā pusē. Taču mierinoša ziņa, ka viss reiz beidzas, arī pandēmijas. Arī ārvalstu investori šogad tāpat kā pārējā daļa sabiedrības pielāgojās un pārkārtoja savu darbību, tomēr, lai arī bažas par nākotni bremzēja investīciju plānu ieviešanu, tie netika pilnībā apstādināti. Taču mēs, uzņēmēji, jau raugāmies uz priekšu un plānojam izaugsmi, cerot, ka valsts būs partneris, ar ko kopā pārvarēt Covid-19 radītās sekas.

FICIL pateicas valdībai, ka 2020. gadā investori jutās uzklauti. Atzinība jāizsaka gan par noteikto un straujo rīcību pavasarī, gan arī par atvērtajām sarunām un FICIL rekomendāciju ieviešanu dzīvē. Arī turpmāk ceram uz sarunu, kurā tiekam sadzirdēti pat krīzes saasinājuma brīžos.

Miljonu eiro vērts jautājums: cik prasmīgi un gudri investēsim mūsu valstij atvēlētos līdzekļus Eiropas Atveseļošanas un noturības mehānismā. Vai domājam tikai par īstermiņa vajadzībām vai arī skatāmies tālākā nākotnē? Jā, ar šiem finanšu līdzekļiem var daļēji risināt pandēmijas rezultātā samilzušās problēmas, bet tos var izmantot ilgtermiņa mērķiem valsts izaugsmei: digitalizācijas un zaļās ekonomikas attīstībai.

Mūsu vērtīgākais nākotnes resurss būs mūsu iedzīvotāji. Vērojams paradokss. Pandēmijas krīze audzējusi bezdarba apjomu, tikmēr darba devējiem joprojām trūkst kvalificēta, mūsdienīga darbaspēka. Valstij būtu jāuzņemas darbs šo plaisu mazināt, turklāt to risinot ar skatu ilgtermiņā. Cik spējīgi būs mūsu nākotnes darbinieki? Vienkāršākās funkcijas drīz pārņems roboti, bet darba tirgū vēl vairāk nekā līdz šim vajadzēs darbiniekus ar programmēšanas iemaņām, sarežģītu problēmu risināšanas prasmēm, spēju sastrādāties komandā (arī attālināti), valodu zināšanām. Valsts panākumu pamatā būs ilgtermiņa plāns darbaspēka prasmju attīstīšanai.

Pandēmijai bijis arī “pozitīvais efekts”. Strauji esam iemācījušies strādāt attālināti, pārdot un sniegt pakalpojumus digitāli, tagad ir īstais brīdis plānot valsts digitālās transformācijas nākamo soli. Īstu lēcieni panāksim gan audzējot iedzīvotāju digitālās prasmes, gan prasmīgi savienojot lielās valsts IT sistēmas. FICIL uzskata, ka vērā ņemama ir citu valstu pieredze, kurā valsts digitālo transformācija tiek pārraudzīta un koordinēta vienoti visas valsts mērogā.

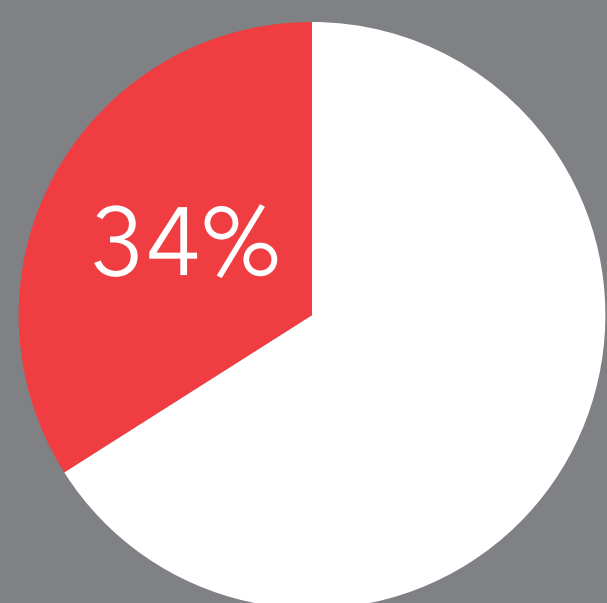
2020. gads, protams, atstās visai sāpīgas rētas, tomēr nav pamata uzskatīt, ka visi piedzīvojuši kritumu. *FICIL Sentiment Index* 2020 atklāj, ka vairāk nekā pusei investoru ir izdevies saglabāt vai pat audzēt apgrozījumu, turklāt lielākā daļa investoru plāno palielināt investīcijas 2021. gadā. Investīciju piesaiste būs viens no veidiem, kā Latvijai pēc iespējas ātrāk atgūties no krīzes radītajām sekām. Jāatceras gan, ka krīze ir visā pasaulē un par investoru piesaisti cīnās visas valstis. Prātīgāk būtu noturēt un audzēt investīciju apjomu starp jau esošajiem investoriem. Mēs, investori, novērtēsim pārdomātu un savlaicīgi plānotu nodokļu politiku, uzticamu tiesu varu, stabilitāti un prognozējamību likumdošanā, kā arī kopumā konstruktīvu un atvērtu dialogu starp investoriem un valsti.

Gunta Jēkabsone
FICIL valdes priekšsēdētāja

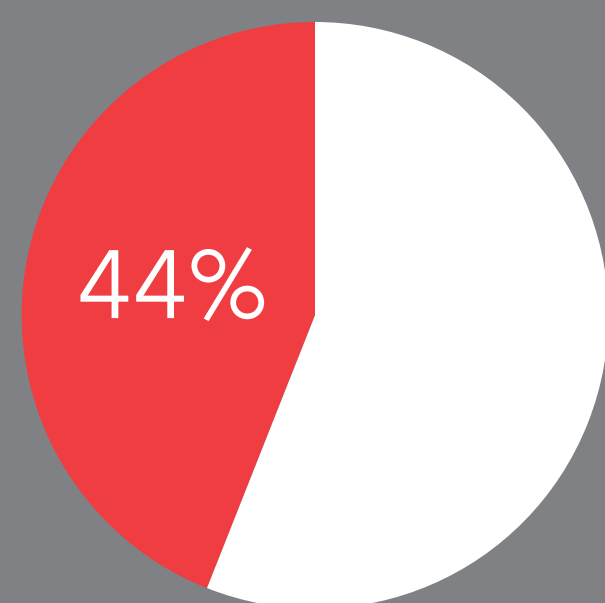
TO UZŅĒMUMU SKAITS,
KURU APGROZĪJUMS
PĀRSNIEDZ 145 TŪKSTOŠUS
EIRO UN KURIEM IR 50%
ĀRVALSTU KAPITĀLS
(VAIRĀKUMS)

4310

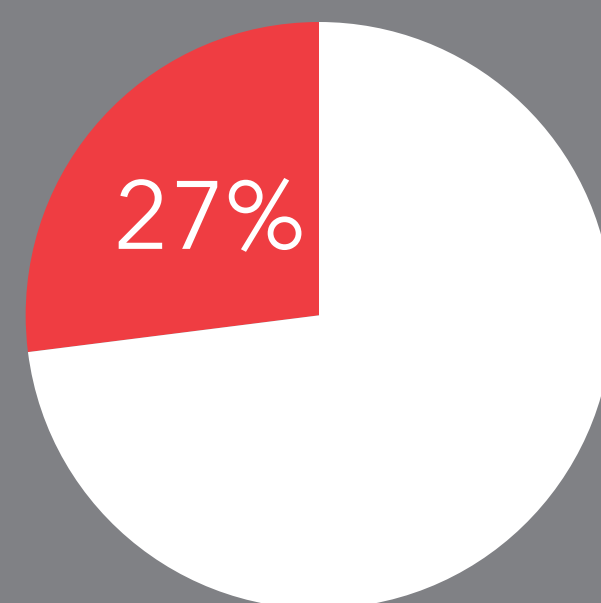
VAI $\frac{1}{6}$ NO KOPĒJĀ UZŅĒMUMU SKAITA LATVIJĀ

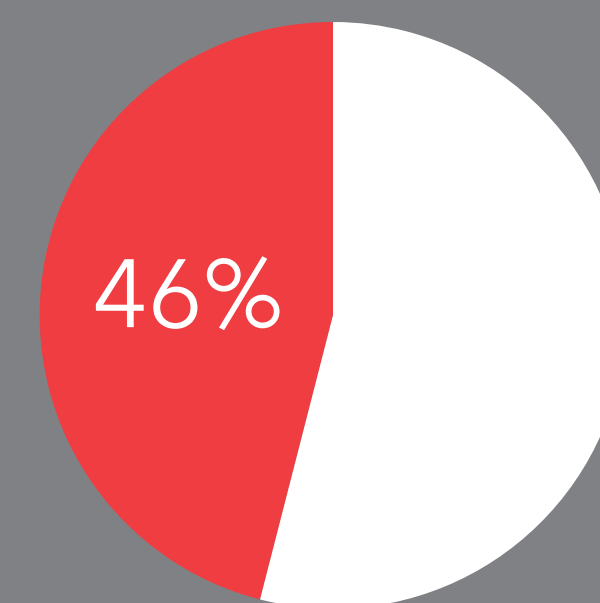
NO KOPĒJĀ
SOCIĀLĀ NODOKĻA

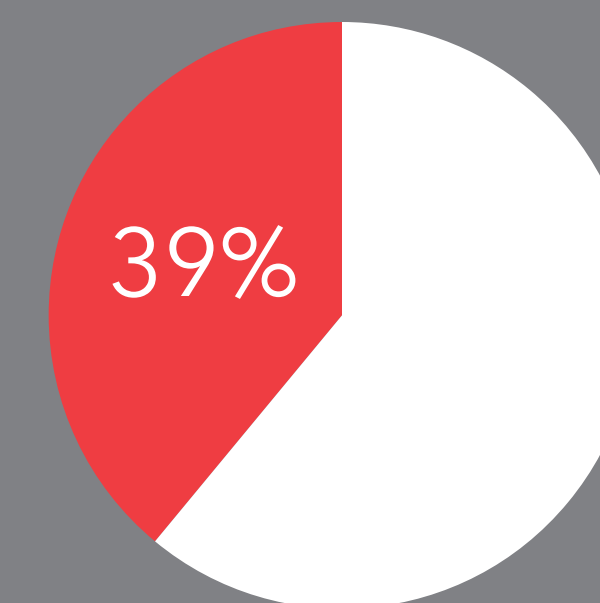
NO KOPĒJIEM
SAMAKSĀTAJIEM
NODOKĻIEM

NO KOPĒJĀ
DARBASPĒKA

NO KOPĒJĀ
APGROZĪJUMA

NO KOPĒJĀS
PEĻŅAS

ĀRVALSTU TIEŠĀS INVESTĪCIJAS LATVIJĀ (PLŪSMAS)

MILLIONI EIRO

900

720

540

360

180

2015

2016

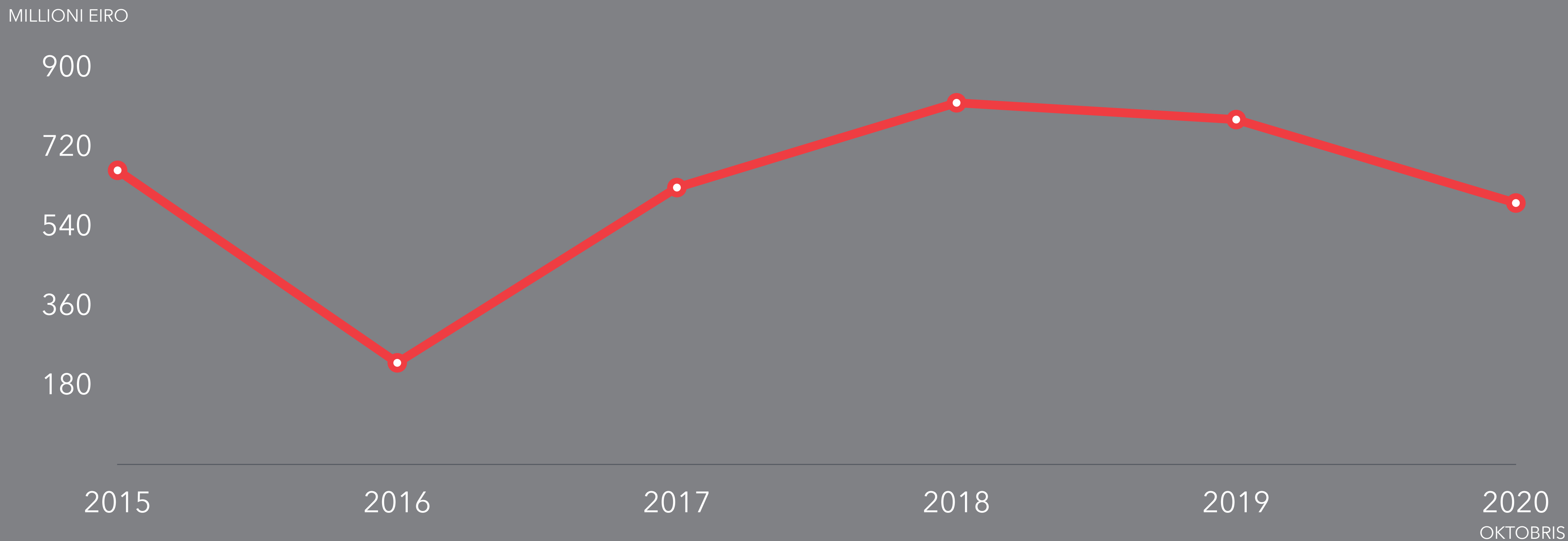
2017

2018

2019

2020
OKTOBRIS

LATVIJAS BANKA, 2020

IEVADS

FICIL Ārvalstu investīciju vides indeksu 2015. gadā pirmo reizi izveidoja Ārvalstu investoru padome Latvijā (FICIL) sadarbībā ar Rīgas Ekonomikas augstskolu (SSE Riga).

Šis ir sestais FICIL Ārvalstu investīciju vides indeksa ziņojums. Iepriekšējie pieci ziņojumi sagatavoti attiecīgi 2015, 2016, 2017, 2018 un 2019. gadā. Šī ziņojuma mērķis ir sniegt padziļinātu izpēti par galvenajiem izaicinājumiem un sarežģījumiem ārvalstu investoriem Latvijā, īpaši ņemot vērā COVID-19 pandēmiju, identificējot problēmas un piedāvājot risinājumus.

Tāpat kā iepriekšējos pētījumos šis ziņojums ir balstīts uz aptauju: ārvalstu investoru Latvijā mini situāciju analīzi. Laikā no 2020. gada septembra līdz novembra sākumam mēs intervējām 44 augstākā līmeņa vadošos darbiniekus, kuri pārstāv uzņēmumus, kas ir nozīmīgi investori Latvijā.

Kopumā šie uzņēmumi (ieskaitot to meitasuzņēmumus) veido 16% no Latvijas kopējiem nodokļu ieņēmumiem, 13% no kopējās peļņas un nodarbina 10% no kopējā darbaspēka uzņēmumos, kuru apgrozījums pārsniedz 145 000 EUR un kam ir 50% ārvalstu kapitāla (informācija no vietnes Lursoft, 2019. gads).

2020. GADA PĒTĪJUMA FOKUSS

Vai ārvalstu investori redz progresu politikas iniciatīvās, kas vērstas uz iepriekšējo gadu ziņojumos identificēto problēmu risināšanu?

Kā investori vērtē valdības centienus un pašreizējās politikas iniciatīvas, kuru mērķis ir uzlabot investīciju klimatu Latvijā?

PADZIĻINĀTAS IZPĒTES JOMAS

Izaicinājumi, ar ko investori saskārās 2020.gadā un piedāvātie risinājumi

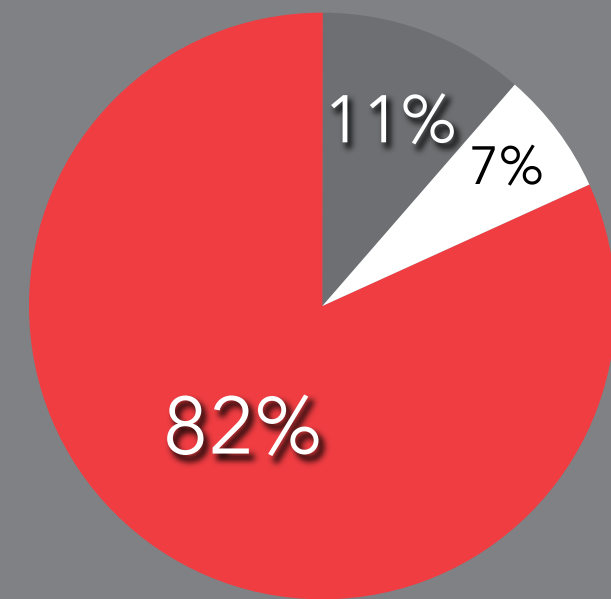

Investoru viedoklis par ES fondu līdzekļu izdevumu prioritātēm

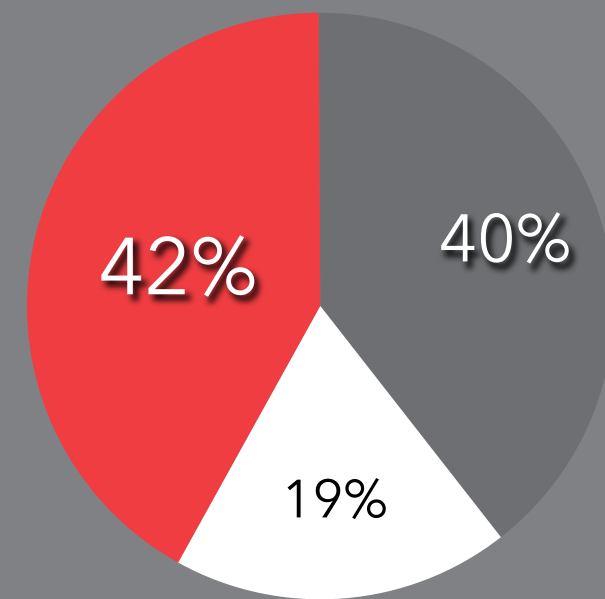

GALVENIE REZULTĀTI

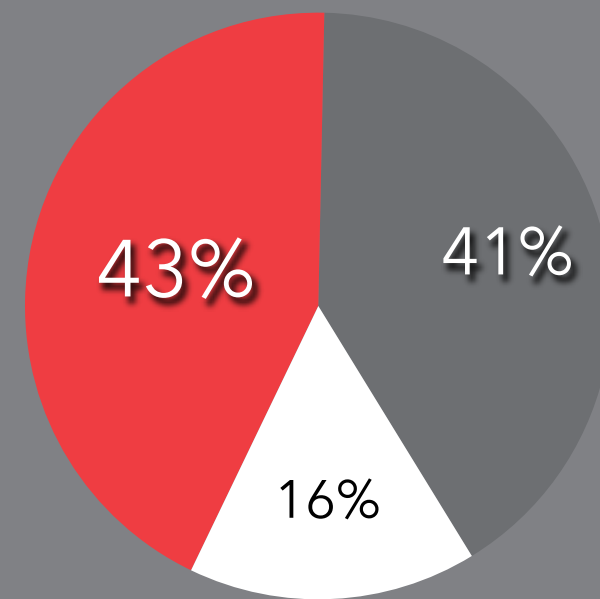
ĀRVALSTU INESTORU NOVĒRTĒJUMS PAR IZMAIŅĀM PĒDĒJO 12 MĒNEŠU LAIKĀ ATTIECĪBĀ UZ PROBLEMĀTISKAJĀM JOMĀM, KAS BIJA NORĀDĪTAS IEPRIEKŠĒJO GADU PĒTĪJUMOS: 2020.GADA PĒTĪJUMA REZULTĀTI

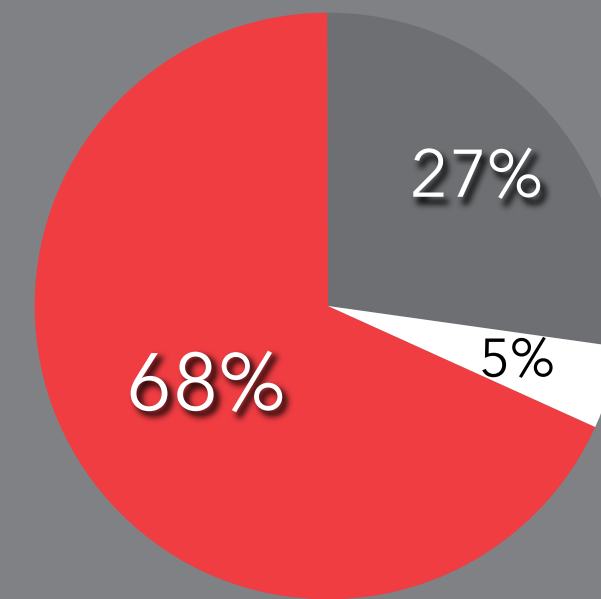
DEMOGRĀFIJA

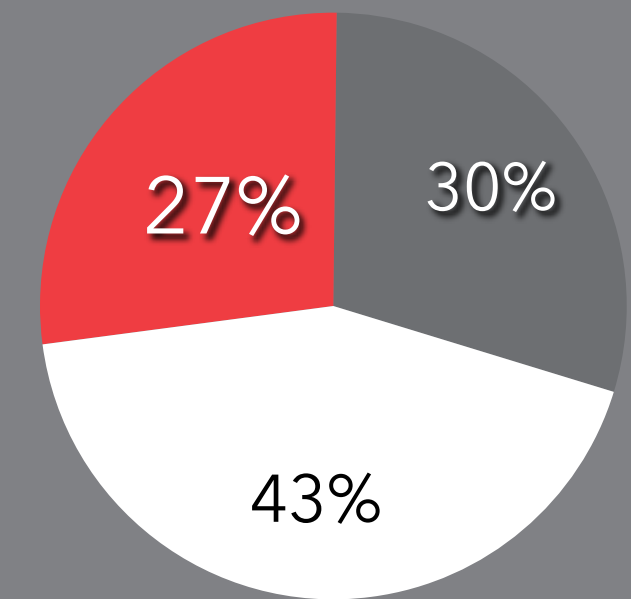
DARBASPĒKA
PIEEJAMĪBA

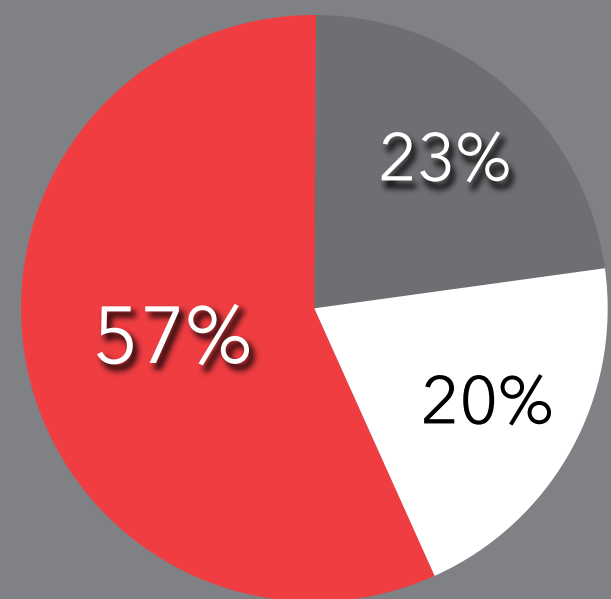
IZGLĪTĪBAS UN ZINĀTNES
KVALITĀTE

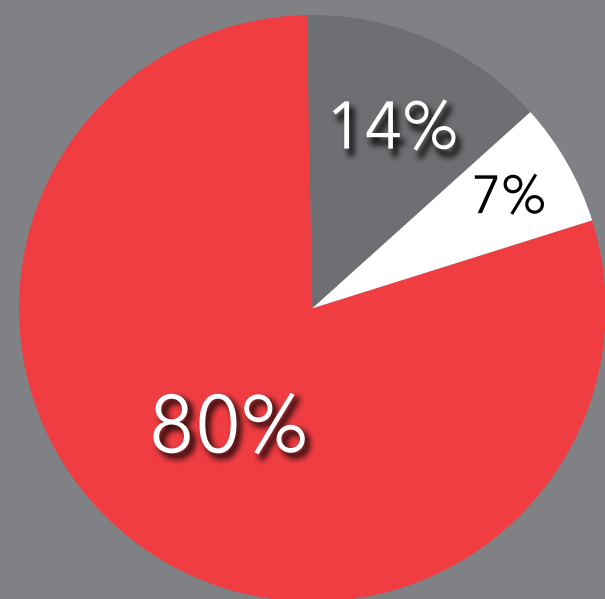
NODOKĻU SISTĒMAS
KVALITĀTE

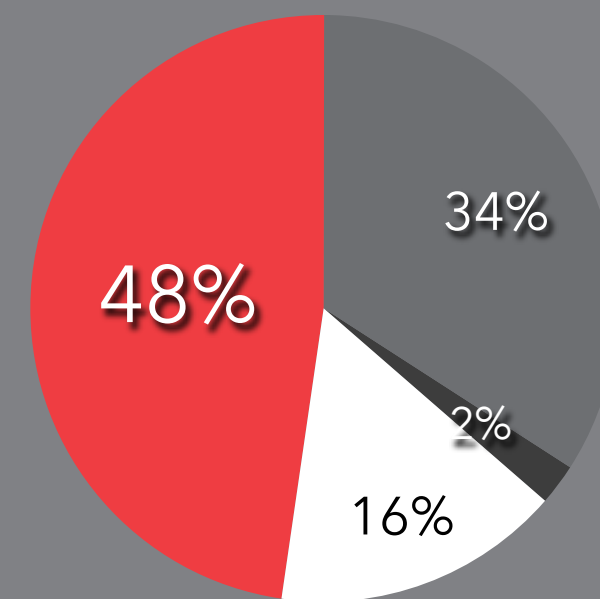
VALDĪBAS SNIEGTAIS ATBALSTS UN
KOMUNIKĀCIJA AR POLITIKAS
VEIDOTĀJIEM

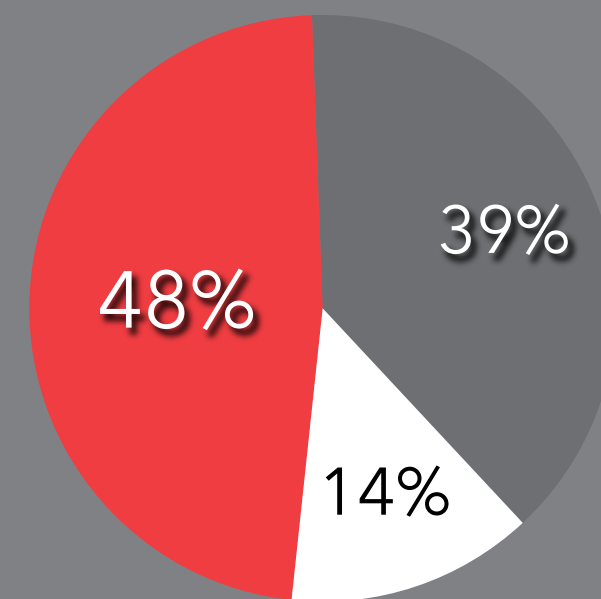
UZŅĒMĒJU NEĒTISKA VAI
NELIKUMĪGA RĪCĪBA, NEGODĪGA
KONKURENCE

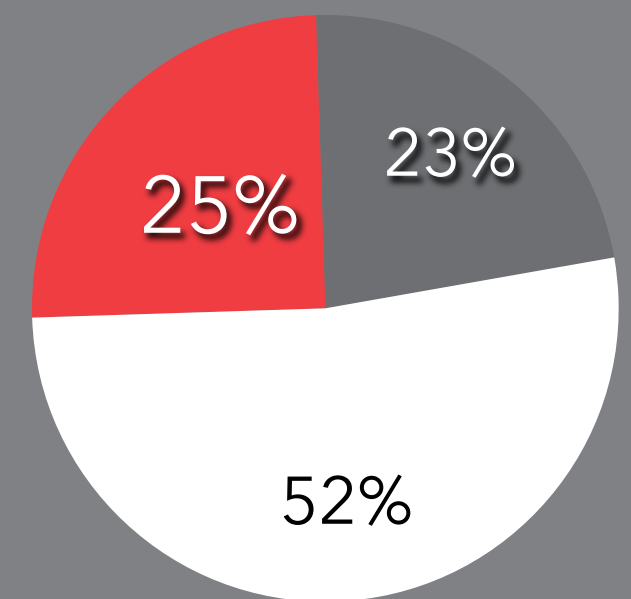
NENOTEIKTĪBA

TIESU SISTĒMA

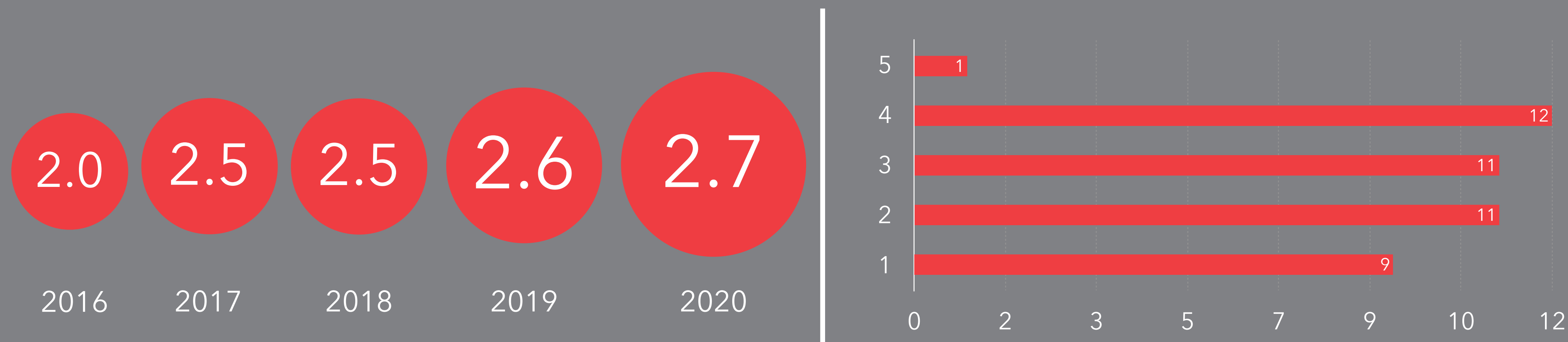
VESELĪBAS
APRŪPES SISTĒMA

FINANŠU SEKTORA
STABILITĀTE

IR POZITĪVAS IZMAIŅAS BEZ IZMAIŅĀM IR NĒLIELI UZLABOJUMI N/A

VAI INVESTĪCIJU KLIMATA PIEVILCĪBA LATVIJĀ IR UZLABOJUSIES PĒDĒJO 12 MĒNEŠU LAIKĀ?

SKALĀ 1-5, KUR "1" - INVESTĪCIJU PIEVILCĪBA NAV UZLABOJUSIES VISPĀR,
"3" - IR NOVĒROTI DAŽI POZITĪVI UZLABOJUMI UN "5" - INVESTĪCIJU PIEVILCĪBA IR BŪTISKI UZLABOJUSIES.

Sāksim ar šo - investoriem būs grūti atvērt bankas kontu. Nākamais – kur investors atradīs darbaspēku? Es nevēlos būt pārāk negatīvs, bet investori Latvijā saskaras ar daudzām problēmām.

IKT UZŅĒMUMS

Sakarā ar izmaiņām finanšu tirgū investīciju klimats ir būtiski uzlabojies.

FINANŠU UN BANKU PAKALPOJUMU UZŅĒMUMS

Pozitīvi vārdi LIAA virzienā par spēcīgu vīziju attiecībā uz uzlabojumu jomām, tostarp mērķi būtiski mazināt pelēko ekonomiku.

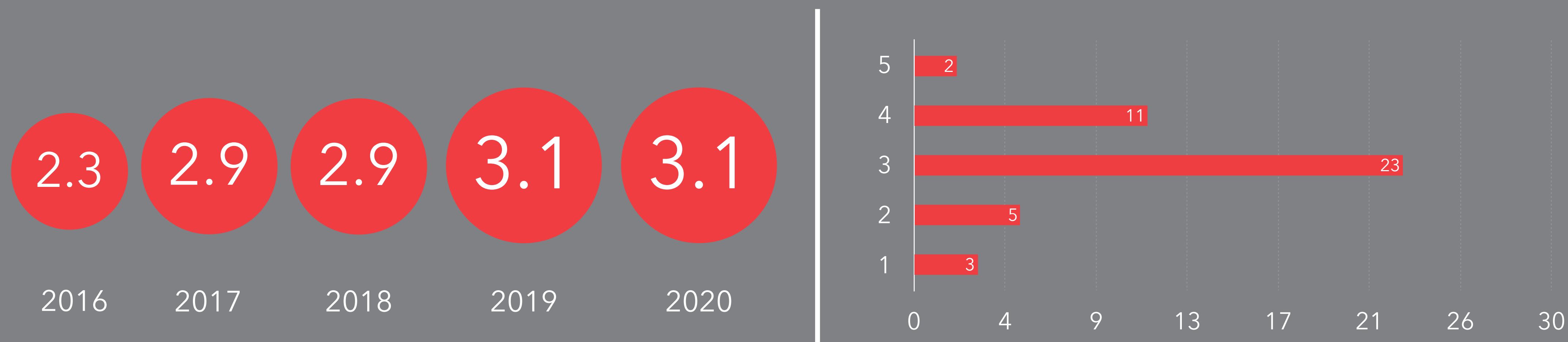
MAZUMTIRDZNIECĪBAS UN PAKALPOJUMU UZŅĒMUMS

Mums ir pareizi pamati, arī Rīgā, jaunas asinis LIAA, bet cilvēkiem ir jādod laiks, lai viņi varētu strādāt un radīt pozitīvu ietekmi.

FINANŠU UN BANKU PAKALPOJUMU UZŅĒMUMS

POLITIKAS VEIDOTĀJU DARBA NOVĒRTĒJUMS INVESTĪCIJU VIDES UZLABOŠANĀ

SKALĀ NO 1-5, KUR "1" - SLIKTI, "3" - VIDUVĒJI UN "5" - IZCILI

Daži atsevišķi atgadījumi ir pārsteidzoši, starp politikas veidotājiem mums ir cilvēki, kurus var vērtēt ar 5, un arī cilvēki, kuru vērtējums ir 1. Premjerministrs un prezidents ir lieliski, taču mums ir jāpaaugstina arī pārējo līmenis.

IKT UZŅĒMUMS

Nekas labāks. Nekas sliktāks. Daudz nenoteiktības.

PAKALPOJUMU UZŅĒMUMS

Lai kā mēs to nevēlētos, mums ir jāskatās, ko dara mūsu kaimiņu valstis. Mūsu valsts vīzija un tēls, tīmekļa vietnes nākotnes investoriem un citiem cilvēkiem, kas raugās uz Latviju - tas viss ir tik neskaidrs. Apskatieties uz Invest Lithuania - tas ir labs piemērs, kā tas būtu jādara.

VAIRUMTIRDZNIECĪBAS UN MAZUMTIRDZNIECĪBAS UZŅĒMUMS

Bija daudz incidentu, kas raidīja nepareizus signālus, izskatījās, ka uzņēmējdarbības vide ir neprognozējama. Piemēram, enerģētikas sektors, OIK sāga, tas viss noteikti mazina investoru uzticēšanos valdībai.

PROFESIONĀLU REVĪZIJAS UN KONSULTĀCIJU PAKALPOJUMU UZŅĒMUMS

IZAICINĀJUMI, AR KURIEM INVESTORI SASKĀRUŠIES 2020.GADĀ

3 GALVENIE IZAICINĀJUMI

PIELĀGOŠANĀS JAUNIEM DARBA
MODEĻIEM (GALVENOKĀRT
ATTĀLINĀTAM DARBAM),
UZŅĒMĒJDARBĪBAS MODEĻU MAIŅA UN
PIELĀGOŠANĀS MAINĪGAI TIRGUS VIDEI

NENOTEIKTĪBAS (TOSTARP
NODOKĻU SISTĒMĀ) RISINĀŠANA UN
UZŅĒMĒJDARBĪBAS PLĀNOŠANA
NĀKOTNĒ

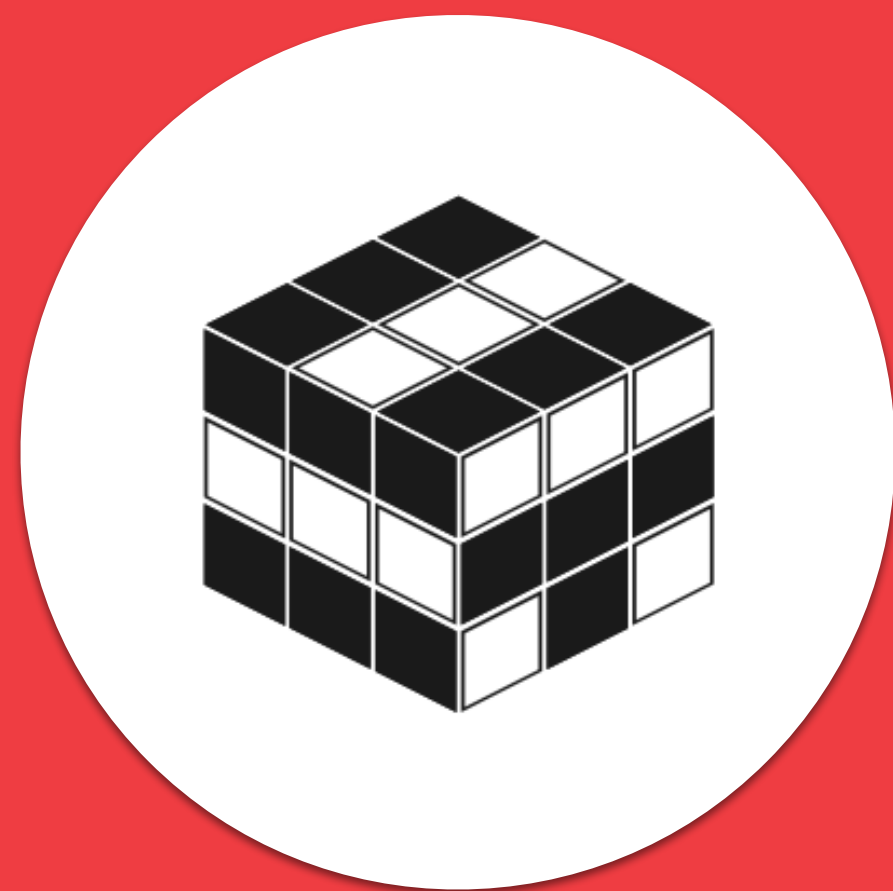

FINANŠU JAUTĀJUMI, PIEMĒRAM,
DARBĪBAS APJOMU SAMAZINĀŠANĀS

IZAICINĀJUMI, AR KURIEM INVESTORI SASKĀRUŠIES 2020.GADĀ

CITI PIEMINĒTIE IZAICINĀJUMI

LOGISTIKA, GLOBĀLĀS PIEGĀDES
KĒDES, CEĻŠANAS IEROBEŽOJUMI

DARBINIEKU UN KLIENTU DROŠĪBAS
NODROŠINĀŠANA

KOMUNIKĀCIJA AR POLITIKAS
VEIDOTĀJIEM UN/VAI POLITISKO RĪCĪBU

FINANŠU SEKTORS (BANKU
PAKALPOJUMI)

DARBINIEKI, ĪPAŠI IZGLĪTOTU UN PRASMĪGU
EKSPERTU TRŪKUMS

GODĪGA KONKURENCE UN ĒNU
EKONOMIKA

POTENCIĀLIE
PROBLĒMU
RISINĀJUMI, KO
INVESTORI
UZSVĒRA ĀRVALSTU
INVESTĪCIJU VIDES
INDEKSA 2020
INTERVIJĀS

"Attiecībā uz izdevumu un ienākumu attiecību mēs esam no jauna raduši līdzsvaru, mēs pieņemām lēmumus, lai stabilizētu finanses, uzņēmējdarbības plānošana nākotnē vēl joprojām ir problēma. Nodokļi līdzinās sodam, nevis noderīgam rīkam."

IKT uzņēmums

"Tika organizēti dažādi virtuālie pasākumi (tostarp virtuālas kafijas pauzes, plašas dažādu labsajūtas pasākumu programmas ar mērķi nodrošināt fizisko un garīgo labklājību), gan iesaistot iekšējos resursus, gan nolīgšot ārējos speciālistus. Arī pirms ar Covid-19 saistīto ierobežojumu noteikšanas mūsu uzņēmums veicināja attālināto darbu, un mēs bijām nodrošinājuši darbiniekiem atbilstošu aprīkojumu un IT rīkus, taču bija nepieciešama plaša apmācība un pastāvīgs IT atbalsts, lai nodrošinātu šo rīku atbilstīgu izmantošanu."

Pakalpojumu uzņēmums

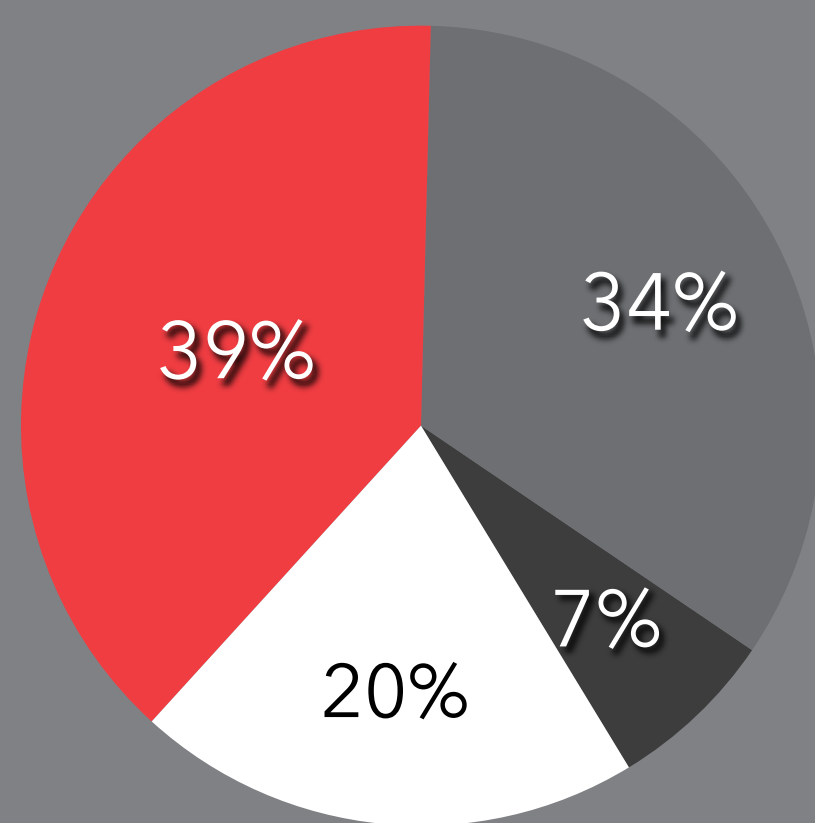
"Vienīgā reāli izdarāmā lieta ir izmaksu samazināšana. Finanšu aktīvu pārkārtošana bankās, lai apspriestu, kā tās turpinās darbu. Vai varam izmantot šo krīzi savā labā? Vai varam veikt investīcijas?"

Nekustamo īpašumu uzņēmums

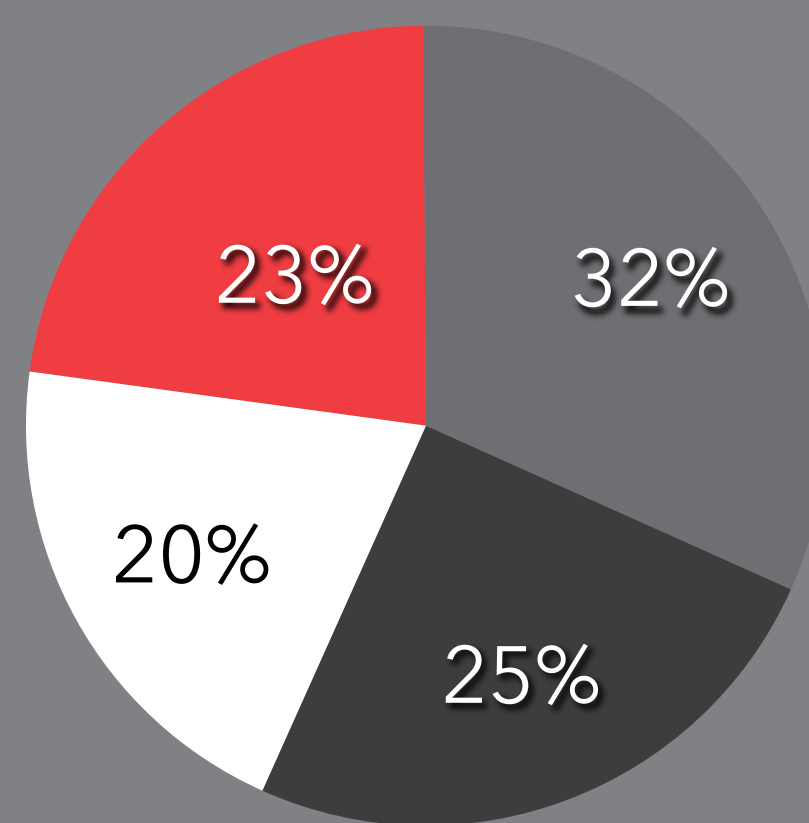
"Lielāko daļu izaicinājumu nevar atrisināt uzreiz, un mēs tos risinām. Mēs esam noteikuši atsevišķas investīciju vajadzības kā prioritāras attiecībā pret citām, pastāvīgi uzraugām situāciju un ievērojam valdības ieteikumus, lai nodrošinātu klientiem atbilstošus pakalpojumus un izpildītu prasības darbinieku aizsardzībai. Mēs esam atjaunojuši dažus plānošanas procesus, lai būtu proaktīvāki un varētu reaģēt ātrāk."

Mazumtirdzniecības un pakalpojumu uzņēmums

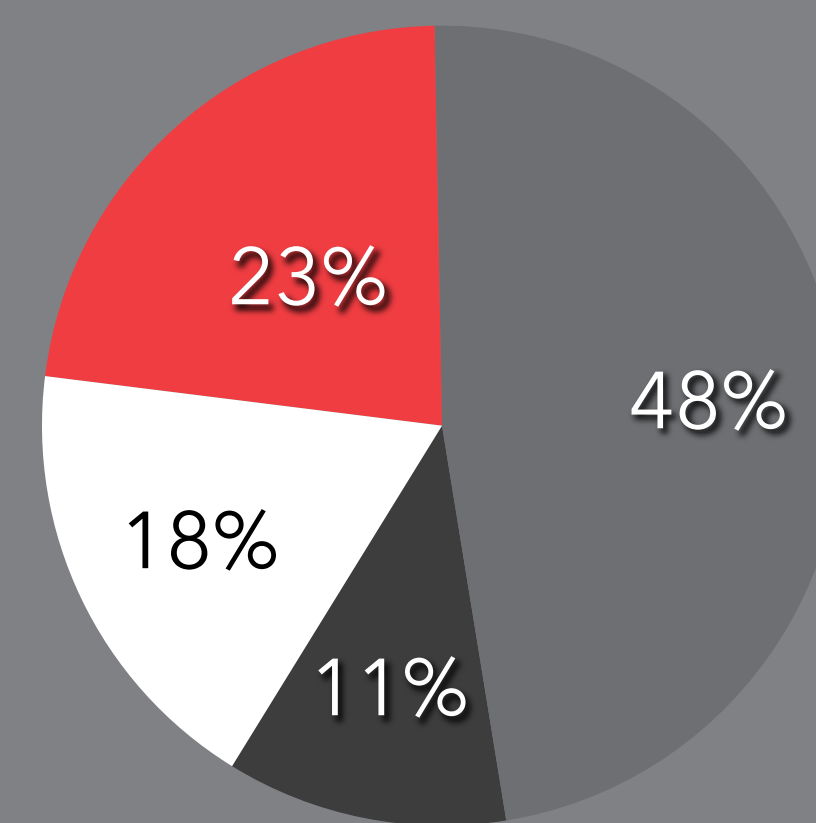
VAI 2020. GADĀ JŪSU UZŅĒMUMA (LATVIJĀ) APGROZĪJUMS, PEĻŅA UN DARBINIEKU SKAITS IR PALIELINĀJIES/ SAMAZINĀJIES VAI SAGLABĀJIES IEPRIEKŠĒJĀ LĪMENĪ (COVID-19 IETEKME)?

APGROZĪJUMS

PEĻŅA

DARBINIEKU SKAITS

■ PALIELINĀJĀS ■ SAMAZINĀJĀS ■ SAGLABĀJĀS IEPRIEKŠĒJĀ LĪMENĪ ■ N/A

MĒS LŪDZĀM ĀRVALSTU INVESTORUS LATVIJĀ IZTEIKT VIEDOKLI PAR TO, KĀDAS IR LATVIJAS PRIORITĀTES, LAI VISLABĀK IZMANTOTU COVID-19 ATBALSTA PASĀKUMUS UN NO EIROPAS SAVIENĪBAS PIEEJAMOS LĪDZEKĻUS

ATBILDĒS MINĒTS,
KA PRIORITĀRĀS
JOMAS IR:

Digitalizācija

Cilvēkkapitāls

Zaļā ekonomika

PLAŠĀKA INFORMĀCIJA PAR INVESTORU ATBILDĒM ATRODAMA ĀRVALSTU INVESTĪCIJU VIDES INDEKSS 2020 PĒTĪJUMA 8.SADAĻĀ WWW.FICIL.LV

"Mums ir laba datu pārraides infrastruktūra, tur ir būtiski turpināt investīcijas, mums ir jāturpina attīstīt šo infrastruktūru un uzturēt to. Latvijā ir spēcīgs pamats sabiedriskā transporta infrastruktūrai, **digitālajai videi**, tāpēc investīcijas ir nepieciešamas skolās un izglītībā - mēs esam parādījuši, ka noteikti neesam sasnieguši mērķi - investēt gan infrastruktūrā, gan saturā. Ļaujiet vecākiem un skolotājiem būt produktīvākiem.

Ļoti gudra investīcija būtu **darbinieku pārprofilēšana**, investīcijas digitālajās prasmēs, spējā analizēt datus, es ar to nedomāju tikai darbu ar MS Excel. Pēc krīzes mums noteikti būs hibrīda vide. Nemelosim paši sev, ka tas būs viegli; mūsdienīgas digitālās prasmes ir vitāli svarīgas."

IKT uzņēmums

"Mums ir nepieciešama veselīga sabiedrība un izglītota sabiedrība - nevesela sabiedrība nodokļus nemaksās. Mums ir jāinvestē veselības aprūpes sektorā. Ja neilgā laika periodā varam parādīt, ka mums ir svarīga aizsardzības nozare, tad mums būtu jāinvestē arī veselības aprūpes sistēmā. Ir nepieciešamas reformas, un šādi tās var finansēt - slimnīcu tīkla reformas, nodrošinot augstu kvalitāti visās slimnīcās. Svarīgs ir jautājums **par precīzu datu nodrošināšanu veselības aprūpes sektorā**. Mūsu lielākā problēma ir īstermiņa domāšana, mēs nekoncentrējamies uz lielākiem mērķiem, kurus var sasniegt un kas uzlabos mūsu situāciju attīstībai, bet koncentrējamies tikai uz ātriem situācijas uzlabojumiem. Uzņēmumiem ir pasaules mēroga pieredze un zināšanas - tikai pasakiet mums, kas jādara, mēs palīdzēsim."

Vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības uzņēmums

"Nevis vienkārši tērējiet līdzekļus - padariet tos nozīmīgus. Investējiet jomās, kas ir saskaņotas ar Latvijas ilgtermiņa plāniem, **digitalizāciju, ilgtspēju**. Latvija ir izdevīgā pozīcijā, lai tos izmantotu, tāpēc izmantojiet priekšnosacījumus, kas jau pastāv, attīstiet jaunus uzņēmumus un radiet jaunas darbavietas. Nekoncentrējieties uz veco, virzieties uz jauno. Konservatīvajām nozarēm ir jāmainās."

Mazumtirdzniecības un pakalpojumu uzņēmums

"Reorganizēt veselības sistēmu, izglītības sistēmu, "modernizēt" eksporta garantiju mehānismu. Latvijai ir jāizvērtē, kāpēc tik maz tika izmantots piedāvātais atbalsts saistībā ar Covid. Investīcijas **zaļajā enerģijā** (vēja enerģija?), digitālajā infrastruktūrā, investīcijas universitātēs pēc izglītības reformas īstenošanas"

Finanšu un banku pakalpojumu uzņēmums

"Mums ir jāsakārto valsts sektors un infrastruktūra. Mēs jau strādājam pie reģionālās reformas, bet mums ir jāiet tālāk. Valsts sektora mašīnērijai ir jākļūst efektīvākai - mēs šeit esam virves pašā galā. Ir nepieciešama centralizēta **digitalizācijas** pārvaldība, lai to ieviestu visos procesos visā valsts sektorā. Darbaspēka pieejamību valstī ietekmē arī veselības aprūpes sistēma. Šajā laikā mums ir jāinvestē veselības aprūpes sistēmā. Ir nepieciešams atbalsts jaunām un inovatīvām biznesa idejām, atbalsts uzņēmumiem, kas eksportē un ražo preces. Mums ir jāstrādā arī pie Latvijas investoru digitalizācijas līmeņa."

Mazumtirdzniecības un pakalpojumu uzņēmums

"Kad mums pirms 10 gadiem bija iepriekšējā ekonomiskā krīze, viena lieta, ko mēs (Igaunijā un Latvijā) izdarījām ļoti slikti - mūsu izvirzīto politiku rezultātā tika pazaudēts ļoti daudz motivēta un izglītota cilvēkkapitāla. Mazām valstīm būtu jācenšas no tā izvairīties, jāmēģina izvairīties no nodarbinātības samazināšanās un cilvēku zaudēšanas vidēja un ilgtermiņa perspektīvā. Šobrīd notiek ekonomikas pāreja uz **klimata neitralitāti**, tā ir ļoti smaga problēma, tiklīdz process sāksies, to nevarēs apturēt, tāpēc mums ir jākoncentrē uzmanība uz to un jāveic investīcijas. Kā mēs varam izmantot to savā labā un virzīties uz priekšu zaļā kursa sāgā?"

Ražošanas uzņēmums

"Manā skatījumā ir svarīgi investēt naudu infrastruktūras attīstībā, ceļos, ēkās, ne tikai ES naudu. Cilvēki apspriež finansiālās iespējas investīciju piesaistīšanai un to, kā izveidot labāku sistēmu **uzņēmējdarbības optimizēšanai** Latvijā, arī kā atvieglot sākuma punktu. Šis ir labs laiks daudzo globālo pārmaiņu dēļ, mums tas ir jāizmanto kā iespēja, lai piesaistītu jaunus investorus, kas skatījās iepriekš no Austrumu tirgiem un Āzijas. Baltijas valstis ir laba vieta investīcijām."

Mazumtirdzniecības un pakalpojumu uzņēmums

"Ilgtspējīgas investīcijas **zaļā kursa projektos**. Nevis atbalstīt uzņēmumus, kas skaidri strādā ēnu ekonomikā. Nodrošināt to uzņēmumu izdzīvošanu, kurus visvairāk skārusi krīze, bet kam ir labas atveseļošanās izredzes. "

Ražošanas uzņēmums

INVESTORI ARĪ
UZSVĒRA, KA,
IEGULDOT EIROPAS
SAVIENĪBAS
LĪDZEKĻUS, IR
VAJADŽĪGA
SKAIDRA
STRATĒGIJA UN
PĀRREDZAMĪBA

"Vienmēr jautājums ir par cilvēkkapitālu pret infrastruktūru, Latvijai nav skaidra plāna vai izpratnes par to, kā attīstīt cilvēkkapitālu. Tāpēc es saku, ka mums ir jāinvestē infrastruktūrā, kas kalpos ilgu laiku, piemēram, veloceļiņos."

Pakalpojumu uzņēmums

"Es domāju, ka visi ar medicīnu saistītie pasākumi ir adekvāti. Mēs sagaidām labāku prognozējamību no Ekonomikas ministrijas, jo ir pārāk daudz spriedzes momentu. Klīst baumas, ka būvniecībā nebūs līdzekļu, daudz cilvēku meklē darbu, konkrētās lietās nav stabilitātes. Mēs vēlamies pozitīvāku attieksmi pret plāniem, nebaidīties tik ļoti no ekonomikas pārkarsēšanas. Ir jāsatraucas par to, kas nav izdarīts un realizēts."

Ražošanas uzņēmums

"Veselības aprūpes sistēmas stiprināšana. Policijas darba kvalitātes uzlabošana. Ilgtspējīgs, caurskatāms un labi pārdomāts atbalsts skartajiem uzņēmumiem. Institucionālas reformas civildienestā."

Pakalpojumu uzņēmums

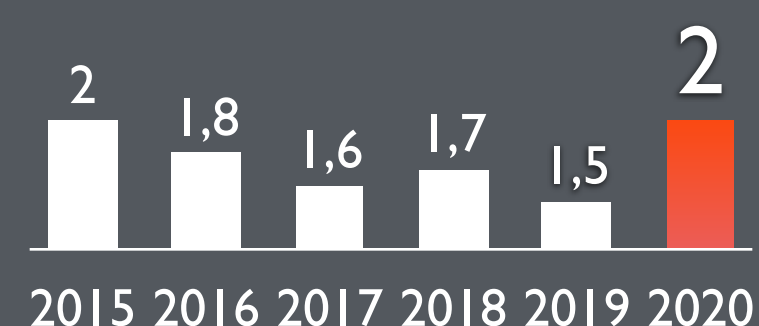
"Ir pieejama noteikta naudas summa, tā ir mūsu nākotnes paaudžu nauda, šobrīd tiek izmantoti nodokļu maksātāju nākotnes ieņēmumi. Labā ziņa ir tā, ka 25 gadu laikā šī ir vismazāk korumpētā valdība, es domāju, ka šī ir laba valdība, tāpēc es ceru, ka šī nauda netiks pazaudēta."

Finanšu un banku pakalpojumu uzņēmums

ĀRVALSTU INVESTORU NOVĒRTĒJUMS LATVIJAS EKONOMISKĀS KONKURĒTSPĒJAS POTENCIĀLAJIEM VIRZĪTĀJSPĒKIEM

DEMOGRĀFIJA

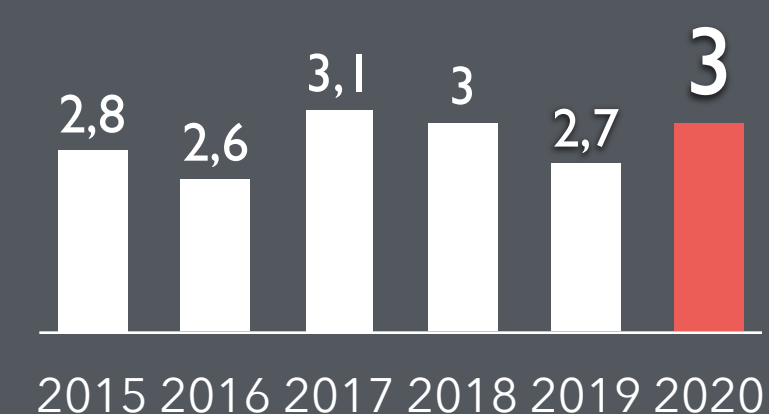

“Vēl joprojām neredzu nopietnas valdības darbības ne tikai dzimstības palielināšanai, bet arī emigrācijas apturēšanai.”

Profesionālu revīzijas un konsultāciju pakalpojumu uzņēmums

IZGLĪTĪBAS UN ZINĀTNES KVALITĀTE

“Skaidrāk jākoncentrējas uz mērķi, ja tirgus ir mazs un finansējums ir mazs, uzmanība ir jākoncentrē uz konkrētām jomām, nevis jāsadala tik plaši.”

IKT uzņēmums

DARBASPĒKA PEEJAMĪBA

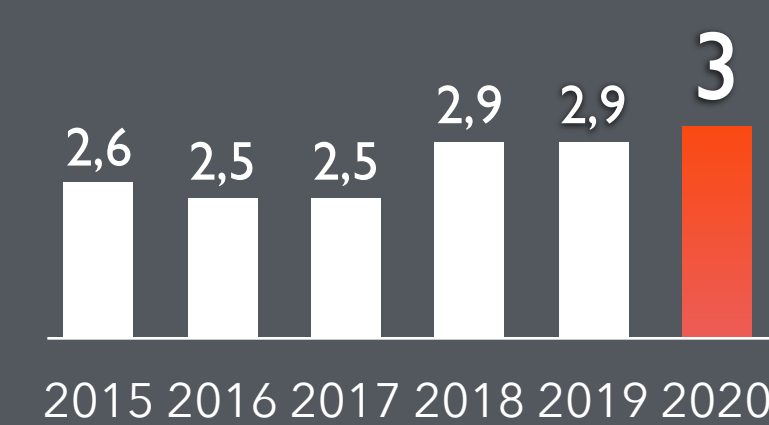

“Bezdarbs ir palielinājies Covid-19 dēļ, taču tas ir īstermiņa efekts un neatrisina kopējo situāciju.”

Mazumtirdzniecības un pakalpojumu uzņēmums

VESELĪBAS APRŪPES SISTĒMA

“Covid-19 ir izcēlis problēmas ar medicīnas aprīkojumu, darbaspēka trūkumu un veselības aprūpes sistēmu. Visas veiktās izmaiņas ir noteicis Covid-19, nevis veselības aprūpes ilgtermiņa plānošana šajā valstī.”

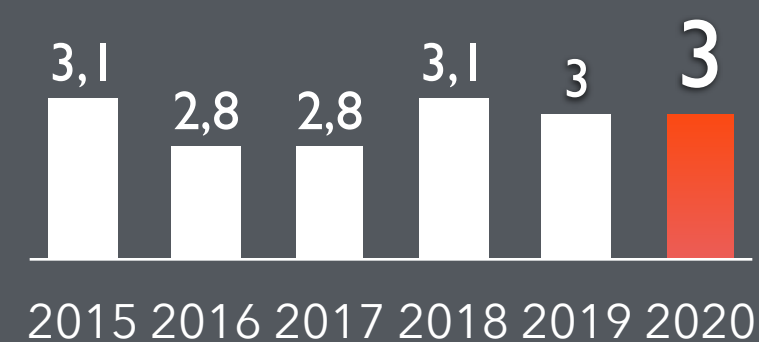
Mazumtirdzniecības un pakalpojumu uzņēmums

SKALA NO 1 LĪDZ 5, KUR “1” - NORĀDA UZ ZEMU KONKURĒTSPĒJU UN “5” - NORĀDA UZ AUGSTU KONKURĒTSPĒJU

ĀRVALSTU INVESTORU NOVĒRTĒJUMS LATVIJAS EKONOMISKĀS KONKURĒTSPĒJAS POTENCIĀLAJIEM VIRZĪTĀJSPĒKIEM

NODOKĻU SISTĒMĀ

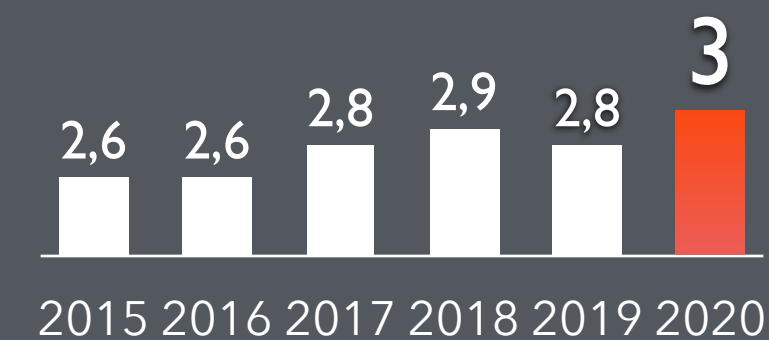

"Pilnībā neprognozējami, lielākais risks valstij, mēs regulāri vērtējam iespēju pārcelt savu biroju uz citu valsti nodokļu sistēmas nestabilitātes dēļ."

Ražošanas uzņēmums

TIESISKĀ SISTĒMA

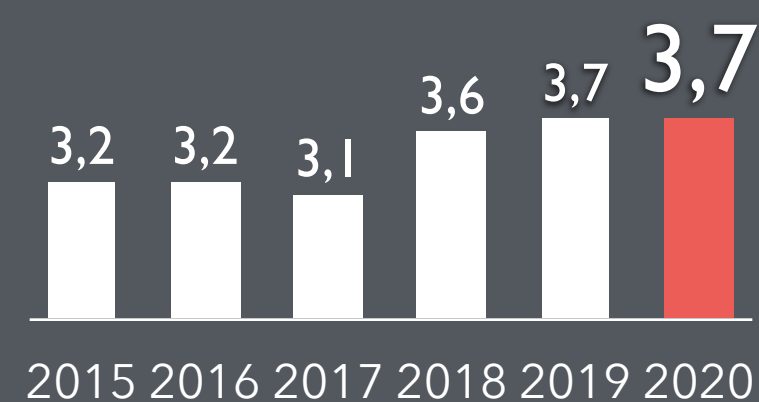

"Es novērtēju veiktās darbības, lai izveidotu Ekonomisko lietu tiesu, taču tiesu sistēmai ir jādarbojas praksē un jāattīstās, tam būs nepieciešams laiks, bet līdz tam vēl ilgs ceļš ejams."

Finanšu un banku pakalpojumu uzņēmums

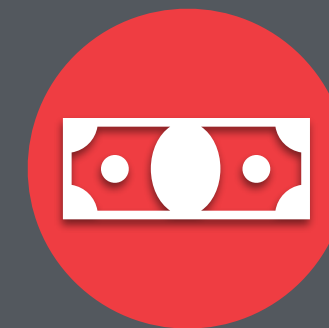

ATTIEKSME PRET ĀRVALSTU INVESTORIEM

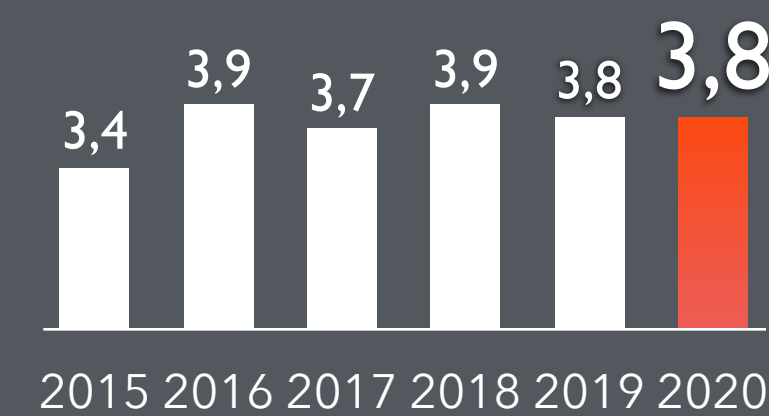

"Pašreizējā valdība patiešām komunicē ar mums, mēs novērtējam viņu darbu, es redzu daudz uzlabojumu."

Finanšu un banku pakalpojumu uzņēmums

DZĪVES LĪMENIS LATVIJĀ

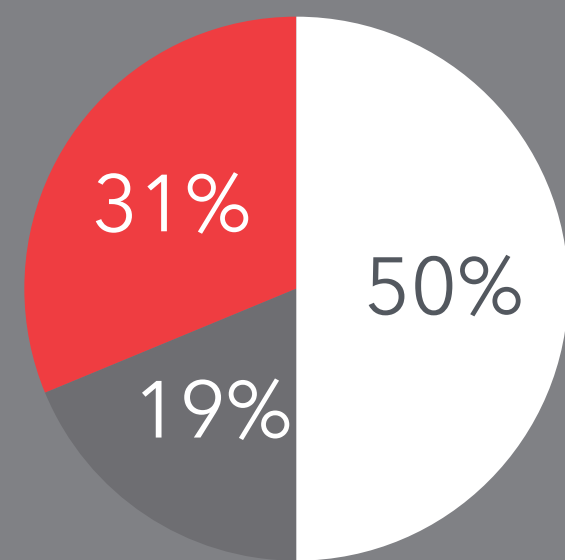

"Latvija ir lieliska vieta dzīvošanai, vide, telpa, droša vide, diezgan attīstīta, jūras tuvums"

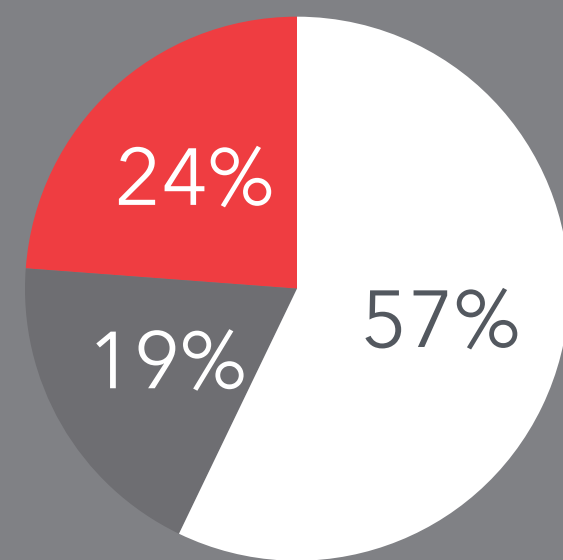
Nekustamo īpašumu uzņēmums

SKALA NO 1 LĪDZ 5, KUR "1" - NORĀDA UZ ZEMU KONKURĒTSPĒJU UN "5" - NORĀDA UZ AUGSTU KONKURĒTSPĒJU

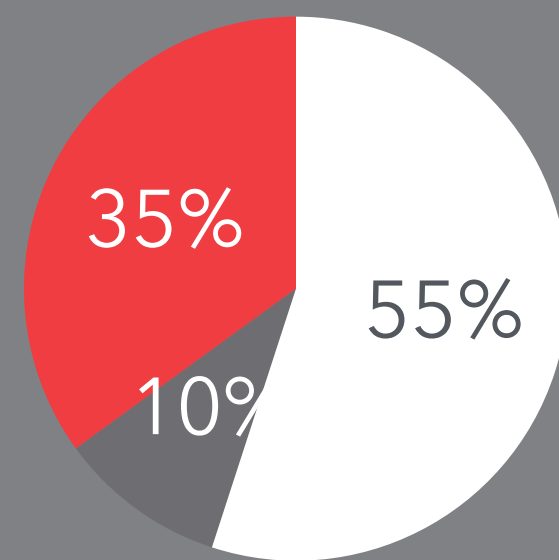
TURPMĀKIE INVESTĪCIJU PLĀNI

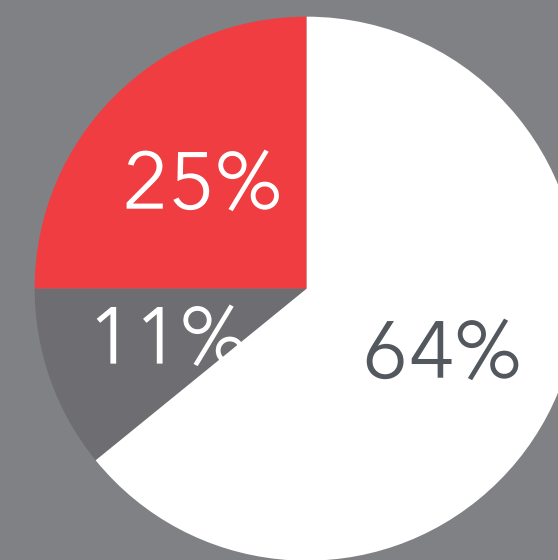
2016 (N=32)

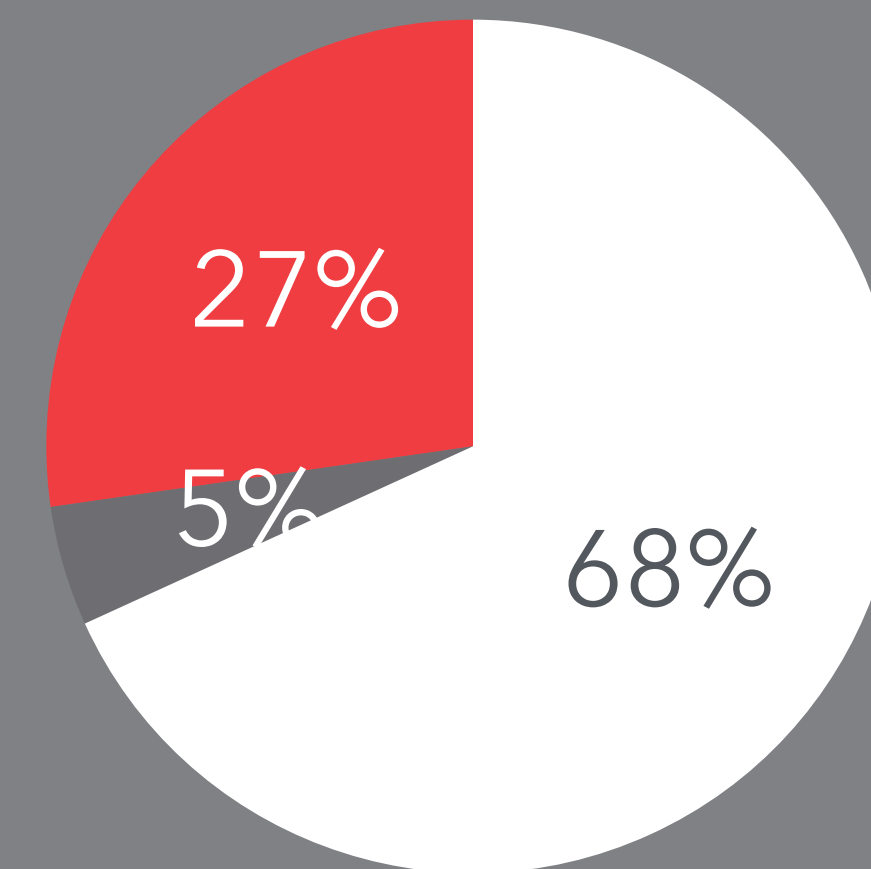
2017 (N=42)

2018 (N=40)

2019 (N=47)

2020 (N=44)

JĀ, MĒS PLĀNOJAM PALIELINĀT INVESTĪCIJAS

Jā. Investīcijas ir galvenokārt cilvēkos, un mēs plānojam augt un attīstīties šajā jomā. Izaugsmes plāni paredz vismaz divkāšot uzņēmuma lielumu.

IKT UZŅĒMUMS

Jā, mēs veiksīm būtiskas investīcijas uzņēmējdarbībā, nākamo 3 gadu laikā tiks investēti vairāk nekā 100 miljoni EUR.

RAŽOŠANAS UZŅĒMUMS

Jā, bet mums nav konkrēta skaitļa, tas būs saistīts ar darbaspēka piesaistīšanu. Mums šobrīd trūkst 100 darbinieku, kurus nevaram atrast ilgāk par mēnesi.

IKT UZŅĒMUMS

Jā, investīciju apetīte bija augstāka pirms Covid, bet tagad tā ir piesardzīgāka. Taču attieksme pret investīciju turpināšanu ir pozitīva.

IKT UZŅĒMUMS

NĒ, MĒS NEPLĀNOJAM PALIELINĀT INVESTĪCIJAS

Nē, mēs saglabāsim esošo līmeni, ir jāmainās nodokļu sistēmai, un tiesiskajai sistēmai ir jābūt prognozējamai.

MAZUMTIRDZNIECĪBAS UN PAKALPOJUMU UZŅĒMUMS

Nē, vilciens ir aizbraucis, izcilības centrs tika atvērts Lietuvā.

FINANŠU UN BANKU PAKALPOJUMU UZŅĒMUMS

Nē, veselības aprūpes budžeta neprognozējamības dēļ.

VAIRUMTIRDZNIECĪBAS UN MAZUMTIRDZNIECĪBAS UZŅĒMUMS

Mēs neplānojam attīstīt un paplašināt investīcijas, jo valstī nekas nav būtiski mainījies. Ir skaidrs, ka ienāk jauni investori, vide un pieeja ir atzīstama.

IKT UZŅĒMUMS

NAV IZLEMTS, ATKARĪBĀ NO APSTĀKĻIEM

Mēs vēlētos investēt, bet šobrīd tas vēl nav iespējams tiesiskās un ekonomiskās situācijas dēļ. Mēs apsveram jaunus projektus, un mums ir idejas. Ir redzams, ka daudzas lietas Latvijā tiek "sarunātas". Tiesību aktu izmaiņas ir pārāk straujas un ir diametrāli pretējas.

NEKUSTAMO ĪPAŠUMU UZŅĒMUMS

Uzņēmums apsvērtu papildu tirgus daļu iegādi nozarē (atkarībā no uzņēmumu pieejamības un konkurences tiesību aktos noteiktajiem ierobežojumiem), kā arī klātbūtnes paplašināšanu saistītajās nozarēs, ja pastāvētu attiecīgas sinerģijas un atbilstošas uzņēmējdarbības situācijas.

FINANŠU UN BANKU PAKALPOJUMU UZŅĒMUMS

LABĀKIE CITĀTI NO
INVESTORU
VĒSTULĒM
**PREMJERMINISTRA
KUNGAM**

"Visas plānotās izmaiņas patiešām ir jāapspriež ar nozari, uzņēmumi ir ļoti atvērti sadarbībai. (..) Šai sadarbībai ir jābūt balstītai uz būtību, nevis tikai formalitātēm."

Pakalpojumu uzņēmums

"Stabilitāte, prognozējamība, caurskatāmība un dialogs ir pievilcīga investīciju klimata stūrakmeņi."

Pakalpojumu uzņēmums

"Ja es varēšu pateikt sava uzņēmuma valdei, ka nodokļu sistēma 5 gadus nemainīsies un tiesību akti tiks pamatīgi apspriesti ar iesaistītajām personām - tas būs liels solis uz priekšu, lai sajustu, ka investīcijas Latvijā ir aizsargātas."

IKT uzņēmums

"Jūs jau esat izdarījis ļoti daudz, lai paaugstinātu investoru ticību Latvijai, mums jāturpina darbs, lai panāktu caurskatāmu uzņēmējdarbības vidi, un mums jāstrādā, tiecoties uz izcilību. Kā FICIL šogad jau ir daudzkreiz teikusi - paceliet latīņu augstāk!"

IKT uzņēmums

"Sinhronizējiet "Rīgas salu" ar pārējo Latviju, un ieguvumi būs vairākkārtīgi."

Finanšu un banku pakalpojumu uzņēmums

LABĀKIE CITĀTI NO
INVESTORU
VĒSTULĒM
**PREMJERMINISTRA
KUNGAM**

"Ja esat ārvalstu investors, kas ienāk Latvijā, izšķiroši svarīga ir ekonomiskās un tiesiskās vides stabilitāte. Jebkura valsts, kas vēlas sekmīgi piesaistīt ārvalstu investīcijas, zaudējot šo uzticību - ir ārkārtīgi grūti uzticību atgūt."

Ražošanas uzņēmums

"Jūsu krēsls ir daudz karstāks nekā mūsējie. Par to, ko jau esat spējis panākt, es varu tikai izteikt atzinību. Lai izdarītu vēl vairāk par to, ko esat jau izdarījis, mums ir jāuzlabo politiskā kultūra un vadošās elites emocionālā inteliģence..."

Ražošanas uzņēmums

"Premjerministrs ir savā vietā un strādā lieliski, ciktāl mums tas ir redzams, un reizēm pat sasniedz pārcilvēcisku līmeni. Valdības kuģis ir jāvada ne tikai dažus mēnešus tālā nākotnē, bet gadiem ilgā nākotnē, skatoties uz stratēģiskajiem mērķiem, neskatoties uz dažu ministru specifisko uzvedību..."

Mazumtirdzniecības un pakalpojumu uzņēmums

"Pozitīvas ziņas piemin virsrakstos, bet uzmanība ir jākoncentrē uz šo pozitīvo plānu īstenošanu, jo, ja idejas ir lieliskas tikai uz papīra, tas nedod lielas cerības."

Profesionālu revīzijas un konsultāciju pakalpojumu uzņēmums

"Ja mēs nekoncentrēsim uzmanību, mēs vienmēr būsīm viduvējības it visā."

IKT uzņēmums

UZŅĒMUMI, KAS PIEDALĪJĀS PĒTĪJUMĀ

Ārvalstu investoru padome Latvijā (FICIL) ir nevalstiska organizācija, kurā apvienojušies lielākie ārvalstu uzņēmumi Latvijā, kā arī ārvalstu tirdzniecības kameras un Rīgas Ekonomikas augstskola.

FICIL aktīvi meklē un iesaka risinājumus, lai sadarbībā ar Latvijas valdību uzlabotu un attīstītu uzņēmējdarbības un investīcijas vidi valstī.

Pilns FICIL Investīciju vides indeksa ziņojums pieejams:

www.ficil.lv

Norwegian Embassy